

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра адміністративного права та процесу ННІ №3**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ та ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ**

**з навчальної дисципліни «Адміністративне право»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

***(Право (поліцейські) Law (Police officers)
спеціальність 081 Право)***

Кам'янець-Подільський 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 №8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету №1
Протокол від 09.08.2024 № 9

ПОГОДЖЕНО

Секцією з юридичних дисциплін
Науково-методичної ради ХНУВС
Протокол від 13.08.2024 №7

Розглянуто на засіданні кафедри адміністративного права та процесу факультету №1
(протокол від 30.07.2024 №19)

Розробники:

1. Завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Салманова О.Ю.
2. Професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Комзюк А.Т.
3. Доцент кафедри, доктор філософії, доцент Комзюк А.В.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету, кандидат юридичних наук Липій Є.А.
2. Доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Юшкевич О.Г.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1. Адміністративне право як галузь права	10	2	2	0	0	6	Залік
Тема № 2. Механізм адміністративно-правового регулювання	10	2	2	0	0	6	
Тема № 3. Публічна адміністрація в системі суб'єктів адміністративного права	10	2	4	0	0	4	
Тема № 4. Адміністративно-правовий статус публічних службовців	12	2	6	0	0	6	
Тема № 5 Приватні особи як суб'єкти адміністративного права.	10	2	2	0	0	4	
Тема №6. . Функції та форми публічного управління	10	2	2	0	0	4	
Всього за семестр № 3:	60	12	18	0	0	30	
Семестр № 4							
Тема № 7. Методи публічного управління	10	2	2	0	0	4	Екзамен
Тема № 8. Загальні засади адміністративної відповідальності	10	2	2	0	0	4	
Тема № 9.	10	2	2	0	0	6	

Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення.							
Тема № 10. Загальна характеристика провадження в справах про адміністративні правопорушення	10	2	2	6	0	4	
Тема № 11. Загальні засади адміністративних процедур	10	2	2	0	0	6	
Тема №12 Контроль публічного управління	10	2	2	0	0	6	
Всього за семестр № 4:	60	12	12	6	0	30	
Всього за рік:	120	24	30	6	0	60	

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА № 1. Адміністративне право як галузь права. Загальні засади публічного управління.

Семінарське заняття за темою: Адміністративне право як галузь права. Загальні засади публічного управління.

Мета заняття: сформулювати визначення поняття адміністративного права, з'ясувати види відносин, що складають його предмет у сучасних умовах; засвоїти поняття «метод адміністративно-правового регулювання», встановити поняття та основні елементи системи адміністративного права, надати поняття та характеристику видів принципів адміністративного права; сформулювати визначення поняття «управління», «публічне управління», «публічний інтерес», «публічне майно»; надати поняття та характеристику принципів публічного управління.

Кількість годин - 2 год.

Навчальні питання:

1. Історія становлення та розвитку галузі адміністративного права. Поняття і предмет адміністративного права України.
2. Методи правового регулювання та система адміністративного права.
3. Загальні засади публічного управління.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Історія становлення та розвитку галузі адміністративного права. Поняття і предмет адміністративного права України» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо історії

розвитку європейського адміністративного права, етапів становлення та розвитку вітчизняного адміністративного права. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- що таке «камералістика»?;
- які історичні етапи формування та розвитку адміністративного права?
- сформулюйте визначення сучасного адміністративного права.

Надати відповіді на додаткові запитання:

- яке місце займає адміністративне право в системі національного права;
- які основні інститути адміністративного права ви знаєте;
- яке коло суспільних відносин регулюються нормами адміністративного права.

Підготовка відповіді на друге питання «Методи правового регулювання та система адміністративного права» передбачає ознайомлення з джерелами основної літератури. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- в чому полягає мета адміністративно-правового регулювання;
- зміст методу адміністративно-правового регулювання;
- види методів адміністративно-правового регулювання;
- критерії розмежування диспозитивного та імперативного методів правового регулювання.

Для виконання письмового завдання щодо заповнення «таблиці співвідношення важливих ознак адміністративного права та цивільного права» необхідно ознайомитися з джерелами основної літератури, визначити та порівняти предмет (суспільні відносини) та метод (прийоми та способи регулювання відносин) зазначених галузей права як самостійних галузей, визначити їх суб'єкти, джерела та основні інститути зазначених галузей.

		Адміністративне право	Цивільне право
1.	Предмет регулювання		
2.	Метод регулювання		
3.	Суб'єкти права		
4.	Принципи права		
5.	Джерело права		
6.	Основні інститути галузі		

Підготовка відповіді на третє питання «Загальні засади публічного управління» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення поняття публічного управління, ознак управлінської діяльності тощо. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Визначте співвідношення понять: публічне управління, державне управління, виконавча влада та адміністративне право.

Надати відповіді на додаткові запитання:

- на які види поділяється управління;
- яке значення має публічне управління в соціальному управлінні;
- в чому полягає мета соціального управління;
- як співвідносяться поняття «публічне управління» і «публічне адміністрування»;
- які ознаки властиві публічному управлінню;
- на яких принципах ґрунтується публічне управління.

Сформулювати визначення поняття: «управління», «соціальне управління», «технічне (технологічне) управління», «біологічне управління», «публічне управління», «суб'єкт управління», «об'єкт управління».

Контрольні запитання

1. Поняття і предмет адміністративного права України.
2. Метод адміністративно-правового регулювання суспільних відносин.
3. Система адміністративного права. Загальне та Особливе адміністративне право, їх структура.
4. Принципи адміністративного права.
5. Співвідношення адміністративного права із суміжними галузями права.
6. Адміністративне право як наука та навчальна дисципліна.
7. Публічне управління як вид соціального управління.
8. Поняття публічного управління, його основні риси.
9. Виконавча влада і публічне управління.
10. Поняття та основні риси управлінської діяльності.
11. Поняття та види функцій публічного управління.
12. Структура публічного управління.
13. Поняття і система основних принципів публічного управління.
14. Характеристика політико-юридичних принципів публічного управління.
15. Характеристика організаційних принципів публічного управління.

Підготуйте цільові виступи за темами:

1. Виникнення засад адміністративного права: від камералістики і поліцейського права до адміністративного права.
2. Сутність та об'єктивні умови і фактори, що визначають зміст публічного управління.

Література: [1; 2;3, С. 17-43; 4, С. 9-70; 7, С. 11-42; 8, С. 8-36; 13-15]

ТЕМА № 2. Механізм адміністративно-правового регулювання

Семінарське заняття за темою: Механізм адміністративно-правового регулювання

Мета заняття: визначити поняття адміністративно-правових норм, адміністративно-правових відносин, їх класифікації; поняття та систему

джерел адміністративного права; поняття та види систематизації адміністративного права.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття, зміст та структура адміністративно-правових норм. Види адміністративно-правових норм.
2. Поняття та види джерел адміністративного права України.
3. Поняття та види систематизації адміністративного права.
4. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин.

Контрольні запитання

1. Поняття, зміст та структура адміністративно-правових норм.
2. Види адміністративно-правових норм.
3. Дія адміністративно-правових норм в часі, в просторі, за категоріями осіб.
4. Поняття та види джерел адміністративного права України.
5. Співвідношення понять «адміністративне право» і «адміністративне законодавство».
6. Поняття та види систематизації адміністративного права.
7. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин.
8. Структура та види адміністративно-правових відносин.
9. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.
10. Публічне майно.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття, зміст та структура адміністративно-правових норм» передбачає визначити поняття адміністративно-правових норм та їх види. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Визначте поняття адміністративно-правова норма;
- Що складає зміст адміністративно-правових норм?;
- Як діють адміністративно-правові норми (в часі, в просторі, за колом осіб)?

Надати відповіді на додаткові запитання:

- Що являє собою реалізація адміністративно-правових норм у формі виконання?
- Що являє собою реалізація адміністративно-правових норм у формі дотримання?
- Які види адміністративно-правових норм можна виділити за формою припису?
- Яка з частин адміністративно-правової норми містить вказівку на фактичні умови, за яких ця норма може застосовуватись?

Виконайте письмове завдання:

– Проаналізуйте структуру ст. 173 КпАП України. Дайте характеристику (за видами) адміністративно-правової норми, закріпленої зазначеною статтею.

Підготовка відповіді на друге питання «Поняття та види джерел адміністративного права України.» передбачає ознайомлення з джерелами основної літератури. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- Дайте визначення поняттю: джерела адміністративного права.
- З яких актів правотворчості складається система джерел адміністративного права.
- Як співвідносяться категорії «джерело адміністративного права» та «форма адміністративного права».
- Назвіть формалізовані джерела адміністративного права.

Для виконання письмового завдання необхідно ознайомитися з джерелами основної літератури та визначити, які з наведених нормативних актів є джерелами адміністративного права: Кримінальний кодекс України; Закон України «Про Національну поліцію»; Закон України «Про вибори Президента України»; Митний кодекс України; Положення про Міністерство юстиції України; Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; Цивільний процесуальний кодекс; Закон України «Про державну службу»; Кодекс законів про працю.

Підготовка відповіді на третє питання «Поняття та види систематизації адміністративного права.» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення поняття та видів систематизації адміністративного права. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- Дайте визначення поняттю «систематизація»?
- Що таке кодифікація законодавства?
- Що являє собою інкорпорація?
- Визначте особливості кодифікації адміністративного права. Та які види кодифікації існують?

Підготовка відповіді на четверте питання «Поняття та види систематизації адміністративного права.» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення поняття та видів систематизації адміністративного права. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- із яких структурних елементів складаються адміністративно-правові відносини?
- на яких підставах виникають адміністративно-правові відносини?
- хто є суб'єктами адміністративно-правових відносин?

Для виконання письмового завдання необхідно ознайомитися з джерелами

основної літератури та накресліть схему: класифікація адміністративно-правових відносин.

Підготуйте цільові виступи за темами:

1. Конституційне регулювання адміністративно-правових відносин.
2. Законодавчі акти в системі джерел адміністративного права.

Література: [1; 2; 3, С. 19-74; 4, С. 72-122; 7, С. 18-44; 8, С. 15-44; 13-15; 46]

ТЕМА № 3. Публічна адміністрація у системі суб'єктів адміністративного права

Семінарське заняття за темою : Публічна адміністрація у системі суб'єктів адміністративного права

Навчальна мета заняття: визначити систему суб'єктів адміністративного права, поняття публічної адміністрації, поняття та особливості органу виконавчої влади, їх систему та види; розглянути питання діяльності центральних органів виконавчої влади; визначити поняття та особливості місцевих органів виконавчої влади; організаційну структуру та штати органів виконавчої влади; отримати теоретичні знання та практичні навички щодо визначення правового статусу органів місцевого самоврядування в системі органів публічної адміністрації.

Кількість годин – 4 год.

Навчальні питання:

1. Система суб'єктів адміністративного права. Поняття та види органів публічної адміністрації.
2. Поняття та особливості органу виконавчої влади, їх види.
3. Центральні органи виконавчої влади.
4. Місцеві органи виконавчої влади.
5. Правовий статус військових адміністрацій.
6. Органи місцевого самоврядування у системі публічної адміністрації.

Контрольні питання

1. Система суб'єктів адміністративного права. Поняття та види органів публічної адміністрації.
2. Поняття та особливості органу виконавчої влади, їх система.
3. Організаційна структура і штат органів виконавчої влади.
4. Центральні органи виконавчої влади.
5. Місцеві органи виконавчої влади.
1. Правовий статус органу виконавчої влади.
2. Компетенція, підвідомчість і повноваження. Організаційна структура і штати органів виконавчої влади.
3. Види органів виконавчої влади.

4. Місцеві органи виконавчої влади.
5. Правовий статус військових адміністрацій.
6. Структура та основи компетенції місцевих державних адміністрацій.
7. Правовий стан територіальних підрозділів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
8. Органи місцевого самоврядування у системі публічної адміністрації.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Система суб'єктів адміністративного права. Поняття та види органів публічної адміністрації.» передбачає визначити поняття орган виконавчої влади; структура органу виконавчої влади; штати органу виконавчої влади; функції виконавчої влади держави, орган публічного адміністрування; орган публічного управління, та надати їх детальну характеристику.

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Визначте суб'єкта адміністративного права.
- Назвіть види суб'єкта адміністративного права.
- Охарактеризуйте адміністративно-правовий статус.
- Дайте визначення «публічна адміністрація».
- Назвіть види суб'єктів публічної адміністрації.

Підготовка відповіді на друге питання «Поняття та особливості органу виконавчої влади, їх види» передбачає ознайомлення з джерелами основної літератури. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- дайте визначення поняттям: «виконавча влада»; «орган виконавчої влади»; «виконавча діяльність»; «розпорядча діяльність».
- Назвіть основні риси органів виконавчої влади.
- Визначте складові правового статусу органу виконавчої влади.
- Організаційна структура органу державного апарату.
- Вкажіть види органів виконавчої влади.
- Визначте систему органів виконавчої влади.

Для виконання письмового завдання необхідно ознайомитися з джерелами основної літератури та накреслити у зошиті систему органів виконавчої влади.

Підготовка відповіді на третє питання «Центральні органи виконавчої влади» передбачає базуючись на Конституції України та інших нормативних актах розглянути питання діяльності центральних органів виконавчої влади. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на наступні запитання:

- визначте систему центральних органів виконавчої влади.
- визначте основні завдання міністерства.

- назвіть загальні функції та повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України.
- Вкажіть види міністерств.
- Дайте визначення «міністерство».
- Визначте основні завдання інших центральних органів виконавчої влади.
- визначте поняття служби, агенства, інспекції та їх відмінність від міністерства.
- функції та повноваження інших центральних органів виконавчої влади.
- визначте у чому полягає зміст діяльності центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом?;

Для виконання письмового завдання необхідно ознайомитися з джерелами основної літератури та зобразити схематично структуру ГУНП в області.

Підготовка відповіді на четверте питання «Місцеві органи виконавчої влади» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення поняття та особливостей місцевих органів виконавчої влади. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- якою є система місцевих органів виконавчої влади на яких підставах виникають адміністративно-правові відносини?
- організаційна структура і штат місцевих органів виконавчої влади.
- порядок утворення та система місцевих державних адміністрацій.
- надайте детальну характеристику принципів діяльності місцевих державних адміністрацій.
- визначте основні завдання і функції місцевих державних адміністрацій.

Підготовка відповіді на п'яте питання «Правовий статус військових адміністрацій» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення сутності, обґрунтування особливостей адміністративно-правового статусу військових адміністрацій. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- визначте адміністративно-правовий режим воєнного стану, введеного в Україні у зв'язку з військовою агресією.
- Охарактеризуйте складові адміністративно-правового режиму воєнного стану.
- Визначте особливості організації публічного управління в умовах воєнного стану.
- Визначте повноваження військово-цивільних адміністрацій;
- порядок утворення військово-цивільних адміністрацій й функціонування в системі органів публічної адміністрації.

Підготовка відповіді на шосте питання «Органи місцевого самоврядування у системі публічної адміністрації» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щоб отримати теоретичні знання та практичні навички

щодо визначення правового статусу органів місцевого самоврядування в системі органів публічної адміністрації. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Надати відповіді на додаткові запитання:

- Проаналізуйте положення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування», інших нормативно-правових актів та визначте систему та функції місцевого самоврядування в Україні, а також надайте відповіді на наступні питання:
- поняття «територіальна громада», її завдання та повноваження;
- визначте сутність місцевого самоврядування.
- вкажіть принципи, на яких здійснюється місцеве самоврядування.
- вкажіть види органів місцевого самоврядування.
- особливості системи місцевого самоврядування в Україні;
- визначте функції місцевого самоврядування в Україні, надайте їх характеристику.
- охарактеризуйте напрямки взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими органами виконавчої влади.

Для виконання письмового завдання необхідно проаналізувати положення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших нормативно-правових актів та вписати в зошити принципи місцевого самоврядування в Україні, їх характеристику.

Підготуйте цільові виступи за темами:

1. Принципи, функції та система органів публічної влади в Україні
2. Правовий статус інших центральних органів виконавчої влади в Україні.
3. Сучасний стан та основні шляхи оптимізації системи органів публічного адміністрування в Україні.
4. Особливості повноважень військово-цивільних адміністрацій в Україні.
5. Місцеве самоврядування в системі публічного адміністрування: сучасний стан та тенденції розвитку.
6. Форми взаємодії органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування.

***Література:* [1; 3, С. 84-168; 4, С. 125-200; 5; 7; 8, С. 74-148; 15-17; 21; 22; 26; 28; 47; 50; 53-54; 67; 72; 90-91].**

ТЕМА № 4. Адміністративно-правовий статус публічних службовців

Навчальна мета: забезпечити чітке розуміння курсантами поняття та ознак публічної служби; сформулювати особливості та внутрішню структуру відносин публічної служби; визначити види публічної служби поняття; з'ясувати співвідношення понять «публічна служба», «державна служба», «служба в органах місцевого самоврядування»; орієнтуватись у правовому регулюванні публічної служби; визначити основні принципи публічної служби.

Семінарське заняття – бгод.

Навчальні питання:

1. Поняття, види, правове регулювання та принципи публічної служби.
2. Загальна характеристика державної служби.
3. Служба в органах місцевого самоврядування.
4. Поняття посади та види публічних службовців.
5. Проходження публічної служби та стимулювання їх праці.
6. Відповідальність публічних службовців.

Контрольні питання

1. Поняття і основні принципи публічної служби.
2. Види публічної служби.
3. Правове регулювання публічної служби. Поняття посади і публічних службовців.
4. Види публічних службовців.
5. Адміністративно-правовий статус публічних службовців.
6. Особливості правового статусу посадових осіб.
7. Проходження публічної служби.
8. Стимулювання діяльності публічних службовців та їх соціальний захист.
9. Підстави та види відповідальності публічних службовців.
10. Дисциплінарна відповідальність публічних службовців, її підстави та види.
11. Публічна служба в органах місцевого самоврядування.
12. Особливості проходження служби в органах Національної поліції України.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття, види, правове регулювання та принципи публічної служби» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з метою визначити поняття, види, правове регулювання та принципи публічної служби.

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Назвіть поняття, види та систему правового регулювання публічної служби.
- Які особи належать до цивільної служби?
- Визначте систему правового регулювання публічної служби.
- Які закони включає законодавство про публічну службу?
- Назвіть види публічної служби.
- Визначте основні функції публічної служби.
- **Вкажіть на підстави та порядок виникнення, зміни і припинення відносин публічної служби.**
- **Визначте принципи публічної служби.**

Підготовка відповіді на друге питання «Загальна характеристика державної служби» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з

метою визначити поняття, види, правове регулювання та принципи публічної служби.

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Відповідно до Закону України «Про державну службу» дайте визначення поняття «державна служба».
- На кого поширюється дія Закону «Про державну службу»?
- На кого не поширюється дія Закону «Про державну службу»?
- В чому полягає професійність державної служби?
- Що є політичною неупередженістю?

Для виконання письмового завдання необхідно проаналізувати рішення практичної задачі, винесеної на самотійне опрацювання.

Підготовка відповіді на третє питання «Служба в органах місцевого самоврядування» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення особливостей служби в органах місцевого самоврядування. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Дайте визначення службі в органах місцевого самоврядування.
- Які посади є різновидами посад в органах місцевого самоврядування?
- Хто є посадовою особою місцевого самоврядування?
- Назвіть різновид посад в органах місцевого самоврядування.

Надати відповіді на додаткові запитання:

- Які ви знаєте обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування?
- Визначіть категорії посад від першої до сьомої категорії та відповідні ранги.
- Назвіть підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.

Підготовка відповіді на четверте питання «Поняття посади та види публічних службовців» передбачає ознайомлення з літературними джерелами, визначити поняття, сутність та зміст правового статусу публічних службовців; визначити види публічних службовців. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Дайте визначення «посада державної служби»?
- Визначте категорії посад державної служби.
- Які ви знаєте критерії класифікації публічних службовців?
- Визначте види публічних службовців.
- Хто такий державний службовець?
- Визначте обов'язки державного службовця.
- Які ви знаєте обов'язки щодо дотримання правил етичної поведінки.

Надати відповіді на додаткові запитання:

- Вкажіть які права не має державний службовець?

- Вкажіть на основні права державного службовця.

Для виконання письмового завдання необхідно в зошитах для семінарських та практичних занять записати класифікацію державних службовців.

Підготовка відповіді на п'яте питання «Проходження публічної служби та стимулювання їх праці» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення стадій, основних правил прийняття на публічну службу. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Визначте стадії проходження публічної служби.
- Вкажіть основні правила прийняття на публічну службу.
- Хто має право на державну службу?
- Категорія осіб, які не можуть вступити на державну службу.
- Які ви знаєте вимоги до кандидатів на службу в поліцію?
- Як здійснюється конкурс на зайняття вакантної посади державної служби? Порядок проведення конкурсу.
- Дайте характеристику пересування по службі.
- Які вам відомі обмеження під час проходження служби?

Надати відповіді на додаткові запитання:

- В який випадках припиняється державна служба?
- Назвіть види стимулювання діяльності публічних службовців.
- Вкажіть на види заохочень державних службовців.
- Визначте соціально-побутове забезпечення державних службовців.

Для виконання письмового завдання необхідно в зошитах для семінарських та практичних занять записати класифікацію державних службовців.

Підготовка відповіді на шосте питання «Відповідальність публічних службовців» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з метою визначення підстав та видів відповідальності державних службовців. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Назвіть види відповідальності.
- Які ви знаєте підстави дисциплінарної відповідальності.
- Дайте визначення «дисциплінарний проступок», «адміністративний проступок».
- Які проступки визнаються дисциплінарними?
- Визначте види дисциплінарних стягнень.
- Вкажіть гарантії прав державних службовців під час застосування дисциплінарного стягнення.
- Які ви знаєте адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією?
- Охарактеризуйте матеріальну відповідальність державних службовців.

Теми доповідей/цільових виступів

1. Історико-правові засади становлення та розвитку інституту публічної служби.
2. Основні види публічної служби в Україні.
3. Правове регулювання проходження служби в органах та підрозділах Національної поліції України.
4. Підстави та порядок притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності.
5. Особливості дисциплінарної відповідальності поліцейських.
6. Особливості проходження служби в органах Національної поліції.

Література: [1; 3, С. 119-189; 4; 5, С. 359-465; 6, С. 200-267; 7; 9, С. 87-123; 10; 17-19; 23; 24; 28; 38; 41; 44; 49; 52; 58; 66].

ТЕМА № 5. Приватні особи як суб'єкти адміністративного права

Навчальна мета: сформулювати у курсантів розуміння категорії «приватні особи»; визначити особливості правового статусу громадян України, іноземців та осіб без громадянства.

Семінарське заняття – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та види приватних осіб як суб'єктів адміністративного права.
2. Адміністративно-правовий статус фізичних осіб.
3. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань, їх види.

Контрольні питання

1. Адміністративно-правовий статус громадян України.
2. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян.
3. Права та обов'язки громадян у сфері публічного управління.
4. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права.
5. Поняття та види громадських об'єднань.
6. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття та види приватних осіб як суб'єктів адміністративного права» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з метою сформулювати у курсантів розуміння категорії «приватні особи». Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Хто виступає суб'єктом адміністративного права?
- Дайте визначення категорії «приватні особи».

- Яка відмінність між фізичними та юридичними особами?
- Як ви розумієте поняття «статус»?
- Дайте характеристику потрібному статусу фізичної особи.

Підготовка відповіді на друге питання «Адміністративно-правовий статус фізичних осіб» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з метою сформулювати у курсантів розуміння поняття «адміністративно-правовий статус фізичних осіб». Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Визначте адміністративно-правовий статус фізичної особи.
- Дайте характеристику адміністративній правосуб'єктності.
- Охарактеризуйте адміністративно-правовий статус громадян України.
- Назвіть передумови виникнення адміністративно-правового статусу громадян України.
- Назвіть зміст та класифікуйте суб'єктивні права публічні права громадян України.
- Дайте визначення: «права та свободи людини і громадянина», «права людини», «свобода».
- Охарактеризуйте обсяг та межі тимчасового обмеження прав і свобод громадян під час дії правового режиму воєнного стану.
- Назвіть особливості адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства.

Дати розгорнуті відповіді на додаткові питання:

- хто відноситься до фізичних осіб?;
- яке значення має правовий статус фізичної особи в адміністративному праві?;
- що означає «негативний статус фізичної особи?»;
- що означає «позитивний статус особи?»;
- які складові визначають адміністративну правосуб'єктність?
- з якого віку настає адміністративна деліктоздатність?
- визначте права людини і громадянина, які гарантують захист від несумлінності з боку державних органів, їх посадових та службових осіб.

Підготовка відповіді на третє питання «Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань, їх види» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з метою сформулювати у курсантів розуміння поняття «адміністративно-правовий статус громадських об'єднань» та визначити їх види. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- що таке громадське об'єднання?
- Які ви знаєте види громадських об'єднань?
- Що визнається політичною партією?
- В яких випадках забороняється утворення і діяльність політичних партій?
- Порядок реєстрації громадських об'єднань. Права і обов'язки громадських об'єднань.

Дати і відповіді на додаткові питання:

- Дайте визначення «релігійні організації», «професійна спілка», «благодійна організація», «спортивні федерації».
-
- Охарактеризуйте відповідальність за порушення законодавства (ст. 31 Закону «Про громадські об'єднання»).
- В яких випадках припиняється діяльність громадських об'єднань?

Теми доповідей/цільових виступів

1. Поняття, види та мета утворення громадських об'єднань.
2. Особливості організації та діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону.

Література: [1; 2; 3, С. 203-260; 4, С. 394-381; 5-8; 9; 13; 19; 33; 49].

ТЕМА № 6. Функції та форми публічного управління

Семінарське заняття за темою : Функції та форми публічного управління

Навчальна мета: визначити поняття та види форм публічного управління; сутність та особливості правових актів, їх види; вимоги, що ставляться до правових актів; визначити сутність та особливості адміністративних актів, їх види.

Кількість годин : 2 год.

Навчальні питання

1. Поняття та види функцій та форм публічного управління.
2. Правові акти публічного управління: види, класифікація та вимоги, що ставляться до них.
3. Адміністративний договір, поняття та сутність.
4. Фактичні дії як інструмент публічного адміністрування.
5. Адміністративний розсуд у публічному управлінні: поняття, сутність і види

Контрольні питання

1. Поняття та види функцій публічного управління.
2. Правові та організаційні форми публічного управління.
3. Видання правових актів як провідна правова форма управління.
4. Поняття та ознаки актів управління, їх класифікація.
5. Вимоги, що ставляться до правових актів. Нікчемні та заперечні акти, їх відмінність.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття та види функцій та форм публічного управління» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з

метою сформулювати поняття та види форм публічного управління. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Дайте визначення «функція публічного управління».
- Визначте функції публічного управління.
- Які ви знаєте різновиди контролю у публічному управлінні?
- дайте визначення «форма публічного управління».
- Класифікуйте форми публічного управління.

Підготовка відповіді на друге питання «Правові акти публічного управління: види, класифікація та вимоги, що ставляться до них» передбачає визначити правові акти, їх види. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Назвіть основні риси правових актів управління.
- Відмінності нормативно-правових актів та адміністративних актів.
- Відмінності правових актів від інших документів?
- Які ви знаєте види актів управління?
- Назвіть особливості набрання чинності нормативними актами управління.
- Визначте вимоги, що ставляться до актів управління.
- Вкажіть наслідки невиконання вимог, що ставляться до актів управління.
-

Дати відповіді на додаткові питання:

Спираючись на норми відповідних законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів України, визначте, які акти видають:

- Кабінет Міністрів України;
- міністерства;
- державні служби;
- місцеві державні адміністрації, їх управління та відділи;
- керівники державних підприємств, установ та організацій.

Підготовка відповіді на третє питання «Адміністративний договір, поняття та сутність.» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з метою сформулювати у курсантів розуміння поняття «адміністративно-адміністративний договір» та визначити його види. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- Дайте визначення «Адміністративний договір».
- Вкажіть ознаки адміністративного договору.
- Визначте види адміністративних договорів.
- Назвіть умови чинності адміністративних договорів.
- Визначте підстави укладання адміністративних договорів.
- Які вимоги ставляться до адміністративного договору суб'єкта публічного адміністрування?
- Приведіть приклади недійсних адміністративних договорів.

– У яких випадках адміністративний договір вважається нікчемним?

Підготовка відповіді на четверте питання «Фактичні дії як інструмент публічного адміністрування» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення видів публічного адміністрування. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді в зошитах для семінарських та практичних занять:

1. Охарактеризуйте основні види фактичних дій як інструментів публічного адміністрування:

- інформування населення;
- проведення перевірки;
- здійснення моніторингу;
- надання довідок;
- виплата грошових коштів;
- адміністрування реєстрів.

2. Визначте сфери застосування суб'єктами публічної адміністрації фактичних дій.

Підготовка відповіді на п'яте питання «Адміністративний розсуд у публічному управлінні: поняття, сутність і види» передбачає ознайомлення з літературними джерелами щодо визначення понять, сутності та видів адміністративного розсуду в публічному управлінні. Для засвоєння матеріалу необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на питання:

- Дайте визначення «адміністративний розсуд».
- в яких випадках застосовується адміністративний розсуд?
- Які види адміністративного розсуду виділяють?
- Вкажіть на повноваження щодо реалізації адміністративного розсуду.

Теми доповідей/цільових виступів

1. Порядок розробки, прийняття, набрання чинності та дії актів публічного управління.
2. Особливості актів публічного управління.
3. Адміністративний акт як пріоритетна форма публічного адміністрування.
4. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні: сутність і види.
5. Демократичне суспільство та правова держава як обов'язкові умови електронної демократії.
6. Особливості розвитку та впровадження електронного врядування в публічному управлінні в Україні.

Література: [1; 2; 3, С. 261-288; 4, С. 343-393; 5-6; 7, С. 97-133; 18; 40; 49; 55; 61; 74; 96-104].

ТЕМА № 7. Методи публічного управління

Семінарське заняття за темою : Методи публічного управління

Мета заняття: визначити поняття та ознаки методу публічного управління; окреслити критерії поділу методів публічного управління на види, та їх співвідношення; визначити поняття, ознаки та види адміністративного примусу; проаналізувати адміністративно-запобіжні заходи, їх визначення, виді, підстави застосування; визначити правове регулювання застосування заходів адміністративного припинення, їх класифікацію.

Кількість годин: 2 год.

Навчальні питання

1. Поняття і система методів публічного управління.
2. Поняття, види та підстави застосування адміністративного примусу.
3. Мета та види адміністративно-запобіжних заходів.
4. Мета та види заходів адміністративного припинення.

Контрольні питання

1. Поняття і система методів публічного управління, їх класифікація.
2. Переконавання та примус у публічному управлінні.
3. Методи прямого і непрямого управління.
4. Адміністративні і економічні методи.
5. Регулювання, загальне керівництво і безпосереднє управління.
6. Поняття, особливості та види адміністративного примусу.
7. Підстави застосування та види адміністративно-примусових заходів.
8. Мета, види та порядок застосування адміністративно-запобіжних заходів.
9. Мета та види заходів адміністративного припинення.
10. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.
11. Спеціальні (виняткові) заходи адміністративного припинення.
12. Проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття і система методів публічного управління» передбачає ознайомлення з літературними джерелами з метою сформулювати уявлення про методи публічного управління, визначити їх види. Для вивчення матеріалу необхідно:

Засвоїти поняття: «метод публічного управління»; «соціологічні методи», «психологічні методи», «регулювання», «безпосереднє управління», «загальне керівництво», «субординація»; «координація»; «переконавання»; «примус», «державний примус»; адміністративний примус»; «превентивні поліцейські заходи»; «примусові поліцейські заходи».

Визначити класифікацію методів публічного управління. Назвати критерії класифікації.

Сформулювати відповіді на запитання:

– в чому відмінності соціологічних методів від психологічних методів в публічному управлінні;

- визначте види методів публічного управління залежно від ступеню впливу. З'ясувати сутність методів регулювання, загального керівництва, безпосереднього управління; прямого і непрямого управління, адміністративних і економічних методів.

Провести розмежування понять «управління, «адміністрування».

Підготовка відповіді на друге питання «Поняття, види та підстави застосування адміністративного примусу» передбачає ознайомлення з відповідними розділами рекомендованих підручників, посібників та нормативно-правових актів. Необхідно виконати наступне:

Дати розгорнуті відповіді на запитання:

- зміст адміністративного примусу;
- специфічні властивості адміністративного примусу;
- правові засади застосування заходів адміністративного примусу.

Класифікуйте заходи адміністративного примусу, надайте критерії розмежування.

Підготовку відповіді на третє питання «Мета та види адміністративно-запобіжних заходів» необхідно почати з ознайомлення з положеннями КУпАП, ЗУ «Про національну поліцію» тощо. Необхідно:

Визначити поняття, основну мету застосування та перелік адміністративно-запобіжних заходів.

Дати розгорнуті відповіді на запитання:

- в чому сутність заходу «перевірка документів», підстави його застосування;
- підстави зупинки транспортного засобу;
- заборона або обмеження руху транспорту.

Проаналізувати положення ЗУ «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі». Визначити:

- категорії осіб, за якими передбачено встановлення адміністративного нагляду;
- підстави встановлення адміністративного нагляду;
- порядок здійснення адміністративного нагляду;
- порядок припинення адміністративного нагляду;
- обов'язки та обмеження піднаглядних.

Визначити заходи щодо запобігання домашньому насильству відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

Підготовку відповіді на четврте питання «Мета та види заходів адміністративного припинення» необхідно почати з ознайомлення з положеннями КУпАП, ЗУ «Про національну поліцію» тощо. Необхідно визначити як співвідносяться теоретичні положення про адміністративно-примусові заходи та види поліцейських заходів, визначених у ЗУ «Про НПУ».

Надати відповіді на запитання:

- окресліть специфічні властивості адміністративного примусу;
- в чому полягає основна відмінність між превентивними поліцейськими заходами та примусовими поліцейськими заходами?;
- яку мету переслідують превентивні поліцейські заходи?;
- чим відрізняються одне від одного: адміністративне затримання, адміністративний арешт, доставлення особи, її привід?;
- якими є підстави та порядок застосування поліцейськими перевірки документів?

Виконайте завдання:

- Визначте поняття та мету застосування заходів адміністративного припинення. Дайте перелік заходів адміністративного припинення загального та спеціального призначення.
- Вкажіть заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.
- Визначте особливості застосування заходів адміністративного примусу в умовах воєнного стану.
- Надайте перелік примусових поліцейських заходів та охарактеризуйте порядок їх застосування.

Теми доповідей/цільових виступів

1. Поняття та характеристика методів публічного управління.
2. Співвідношення понять: переконання та адміністративний примус в публічному управлінні.
3. Поняття, види та порядок застосування поліцейськими превентивних поліцейських заходів.
4. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Література: [1; 2; 3, С. 466-530; 4, С. 483-600; 5, С. 255-354; 7; 8; 18; 51; 69; 79; 85; 86; 97-102].

ТЕМА № 8. Загальні засади адміністративної відповідальності

Семінарське заняття за темою :Загальні засади адміністративної відповідальності.

Мета заняття: визначити поняття, ознаки, правове регулювання адміністративної відповідальності; проаналізувати норми КУпАП щодо визначення ознак адміністративного правопорушення; сформулювати поняття: адміністративна відповідальність; адміністративне правопорушення (проступок); проаналізувати структуру та види складів; визначити обставини, що виключають адміністративну відповідальність, та випадки звільнення від адміністративної відповідальності.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання

1. Поняття, принципи та правове регулювання адміністративної відповідальності.
2. Адміністративне правопорушення (проступок) як підстава адміністративної відповідальності.
3. Юридичний склад адміністративного правопорушення (проступку), його поняття, значення, структура.
4. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Випадки звільнення від адміністративної відповідальності.

Контрольні питання

1. Поняття, ознаки та правове регулювання адміністративної відповідальності
2. Поняття та принципи адміністративної відповідальності.
3. Історія розвитку законодавства про адміністративну відповідальність. Правове регулювання адміністративної відповідальності у сучасний період.
4. Законодавство України про адміністративні правопорушення, структура КУпАП.
5. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність.
6. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення. Запобігання адміністративним правопорушенням.
7. Юридичний склад адміністративного проступку, його поняття, значення, структура.
8. Склад адміністративного правопорушення, поняття та види об'єкта проступку.
9. Склад адміністративного правопорушення, поняття та ознаки об'єктивної сторони проступку.
10. Склад адміністративного правопорушення, поняття та ознаки суб'єктивної сторони проступку.
11. Склад адміністративного правопорушення, поняття та форми вини.
12. Склад адміністративного правопорушення, поняття та види суб'єктів адміністративних проступків.
13. Поняття та види складів адміністративних проступків.
14. Підстави та порядок звільнення від адміністративної відповідальності.
15. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
16. Особливості адміністративної відповідальності посадових осіб, іноземців або осіб без громадянства.
17. Особливості притягнення до адміністративної відповідальності осіб, на яких розповсюджується дія дисциплінарних статутів та положень про дисципліну.
18. Особливості притягнення до адміністративної відповідальності неповнолітніх.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття, принципи та правове регулювання адміністративної відповідальності. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Випадки звільнення від адміністративної відповідальності» передбачає ознайомлення з відповідними розділами підручників та посібників та основними положеннями КУпАП. Для вивчення матеріалу необхідно:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- адміністративна відповідальність в системі юридичної відповідальності;
- місце адміністративної відповідальності серед заходів адміністративного примусу;
- історія розвитку законодавства про адміністративну відповідальність;
- правове регулювання адміністративної відповідальності у сучасний період;
- визначення поняття адміністративного правопорушення (проступку) в історичному аспекті. Поняття та знаки адміністративного проступку;
- відмежування адміністративних проступків від злочинів, кримінальних та дисциплінарних проступків.

Підготовка відповіді на друге «Адміністративне правопорушення (проступок) як підстава адміністративної відповідальності» та третє питання «Юридичний склад адміністративного правопорушення (проступку), його поняття, значення, структура» передбачає виконання наступних завдань:

Надати відповіді на запитання:

- чи є тотожними поняття «адміністративного правопорушення» та «адміністративний проступок»;
- ознаки адміністративного правопорушення;
- ознаки юридичного складу адміністративного правопорушення;
- поняття та ознаки суб'єктивної сторони проступку;
- яке правопорушення вважається вчиненим умисно, а яке з необережності?;
- у яких випадках факультативні ознаки можуть бути основними?

Виконайте завдання:

1. Надайте характеристику об'єкта адміністративного правопорушення.
2. Сформулюйте поняття та ознаки об'єктивної сторони адміністративного правопорушення.
3. Визначте класифікацію складів адміністративних правопорушень, сформулюйте критерії.
4. Дайте детальний аналіз складу правопорушення за ст. 173 КУпАП дрібне хуліганство (об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона). та. Чим даний вид правопорушення відрізняється від складу злочину «хуліганство».

Підготовка відповіді на четверте питання «Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Випадки звільнення від адміністративної відповідальності» передбачає виконання наступних завдань:

1. Визначте поняття «крайня необхідність» та «необхідна оборона».
2. Визначте умови крайньої необхідності та необхідної оборони, назвіть критерії їх розмежування.
3. Наведіть приклади дій, вчинених у стані «крайньої необхідності» та «необхідної оборони».

4. Визначте юридичні ознаки осудності особи.

Теми доповідей/цільових виступів

1. Історія розвитку законодавства про адміністративну відповідальність. Правове регулювання адміністративної відповідальності у сучасний період.
2. Особливості притягнення до адміністративної відповідальності осіб, на яких розповсюджується дія дисциплінарних статутів та положень про дисципліну.
3. Випадки звільнення від адміністративної відповідальності.

Література: [1; 2; 3, С. 466-530; 4, С. 483-600; 4, С.255-354; 6; 7-8; 69; 79; 85; 86; 97-102].

ТЕМА № 9. Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення

Семінарське заняття за темою : Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення

Мета заняття: проаналізувати норми КУпАП щодо визначення видів адміністративних стягнень та з'ясування їх сутності; визначити загальні правила накладення адміністративних стягнень; визначити строки накладення адміністративних стягнень.

Кількість годин-2 год.

Навчальні питання

1. Поняття та види адміністративних стягнень.
2. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
3. Строки накладення і погашення адміністративних стягнень.

Контрольні питання

1. Мета, поняття та види адміністративних стягнень.
2. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.
3. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
4. Направлення для проходження програми для особи, що вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі.
5. Порядок обчислення строків адміністративних стягнень.
6. Строки накладення адміністративних стягнень.
7. Погашення адміністративних стягнень.
8. Строки давності.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття та види адміністративних стягнень» розраховано на з'ясування курсантами основних теоретичних підходів щодо визначення сутності та видів адміністративних стягнень.

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

—які види адміністративних стягнень Ви знаєте, які критерії поділу на види?;

- які існують основні стягнення?;
- які Ви знаєте додаткові стягнення?;
- які стягнення застосовуються тільки як додаткові?

Надати відповіді на додаткові запитання:

- у чому полягає сутність оплатного вилучення предмету;
- сутність та умови конфіскації предмету як адміністративного стягнення?;
- яких прав можна позбавити в рамках адміністративного стягнення?;
- які види адміністративного арешту закріплено в КУпАП?

Підготовка відповіді на друге питання «Загальні правила накладення адміністративних стягнень» розраховано на вивчення положень КУпАП.

1. Визначте загальні правила накладення адміністративних стягнень та окресліть правила накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох правопорушень.

2. Вкажіть, які **фактори** повинен **враховувати** орган (посадова особа), уповноважена розглядати справу про адміністративне правопорушення, при накладенні адміністративного стягнення з метою індивідуалізації відповідальності особи.

Підготовка відповіді на третє питання «Строки накладення і погашення адміністративних стягнень» розраховано на вивчення положень КУпАП.

1. Необхідно проаналізувати ст. 38 КУпАП.

2. Визначте строки, після закінчення яких виключається накладення адміністративних стягнень.

3. Визначте строк накладення адміністративних стягнень при триваючому правопорушенні.

Теми доповідей/цільових виступів

1. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень.
2. Порядок відшкодування шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням.

Література: [1; 2; 3, С. 466-530; 4, С. 483-600; 5, С. 255-354; 6; 7-8; 18; 23-25; 32; 34; 36; 52; 55; 57; 97; 99-101].

ТЕМА № 10. Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення

Семінарське заняття за темою: Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення

Мета заняття: засвоїти поняття адміністративне провадження, стадія адміністративного провадження, докази в справах про адміністративні правопорушення; потерпілий, свідок, захисник, визначити принципи

провадження в справах про адміністративні правопорушення; формування у курсантів знань, вмінь та навичок, необхідних для якісного застосування норм діючого адміністративного законодавства під час здійснення провадження у справі про адміністративні правопорушення, складанні адміністративно-процесуальних документів.

Кількість годин-2 год.

Навчальні питання

1. Завдання, принципи та правове регулювання провадження в справах про адміністративні правопорушення.
2. Правовий статус учасників провадження в справах про адміністративні правопорушення.
3. Поняття, види та характеристика стадій провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Контрольні питання

1. Система органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення.
2. Поняття та види підвідомчості справ про адміністративні правопорушення.
3. Інші учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення.
4. Загальна характеристика провадження в справах про адміністративні правопорушення.
5. Поняття та види стадій провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Завдання, принципи та правове регулювання провадження в справах про адміністративні правопорушення» передбачає вивчення основних положень КУпАП. Необхідно:

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- що таке територіальна та предметна підвідомчість?;
- які Ви знаєте органи, уповноважені розглядати справи про АПП?;
- у чому сутність принципу законності провадження в справах про АПП?;
- визначте правове регулювання провадження в справах про АПП.

Підготовка відповіді на друге питання «Правовий статус учасників провадження в справах про адміністративні правопорушення»

Надати відповіді на додаткові запитання:

- назвіть учасників провадження в справах про АПП;
- визначте їх правовий статус.
-

Підготовка відповіді на третє питання «Поняття, види та характеристика стадій провадження в справах про адміністративні правопорушення» передбачає вивчення основних положень КУпАП. Необхідно:

Теми доповідей/цільових виступів

1. Адміністративне видворення за межі України іноземних громадян та осіб без громадянства за вчинення адміністративних правопорушень.
2. Сформулюйте правило поглинання адміністративних стягнень при вчиненні кількох правопорушень.

Практичне заняття – 6 год.

Навчальні питання

1. Стадія порушення справи і попереднє з'ясування її обставин.
2. Розгляд адміністративної справи і винесення по ній постанови.
3. Оскарження постанови і перегляд справи.
4. Виконання постанови про накладення адміністративних стягнень.

План проведення заняття:

I. Проведення практичного заняття за темою «Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення» розраховано на отримання курсантами теоретичних знань та закріплення навичок щодо застосування норм КУпАП при здійсненні провадження в справах про адміністративне правопорушення, розуміння особливостей кожної стадії провадження у справі про адміністративні правопорушення, нормативного їх оформлення.

Лекційне заняття за вказаною темою дозволило курсантам з'ясувати основні юридичні терміни: поняття, принципи провадження в справах про адміністративне правопорушення, його стадії.

Практичне заняття проводиться з метою набуття курсантами вмінь та навичок зі складання процесуальних документів в справах про адміністративні правопорушення на кожній із стадій адміністративного провадження в справах про адміністративні правопорушення, визначення підстав та порядку порушення справи про адміністративні правопорушення, розгляду адміністративної справи, оскарження та виконання винесеної по справі постанови, встановлення підстав застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративне правопорушення.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Практичне заняття передбачає проведення квізів та вирішення кейсів, під час їх проведення можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України тощо.

1. Стадія порушення справи про адміністративний проступок та попереднє з'ясування її обставин. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Під час розгляду даного питання необхідно проаналізувати норми КУпАП, з'ясувати алгоритм дій уповноваженої особи під час порушення справи про адміністративний проступок, визначити його порядок та підстави.

Проаналізуйте зміст ст. ст. 259, 260, 261, 262 КУпАП.

Письмові завдання:

Ситуація № 1.

Під час охорони громадського порядку по вул. ім. Богомольця до поліцейських патрульної поліції звернулася гр. Петренко, яка повідомила, що на дитячому майданчику, де граються маленькі діти, перебувають двоє громадян, які розпивають пиво, палять цигарки, виражаються нецензурною лайкою і на зауваження сторонніх громадян не реагують.

1. *Здійснить юридичний аналіз ситуації.*
2. *Чи мало місце адміністративне правопорушення?*
3. *Охарактеризуйте алгоритм дій поліцейських, визначте підстави та порядок порушення справи про вказане адміністративне правопорушення.*

Ситуація № 2.

Водій легкового автомобіля гр. Танько спробував виконати обгін з порушенням правил дорожнього руху (включив сигнал обгону, додав швидкості), але побачивши патрульний автомобіль, припинив намір виконати заборонений маневр. Не дивлячись на це, щодо гр. Танько було складено протокол про адміністративне порушення.

1. *Здійснить юридичний аналіз ситуації.*
2. *Чи мало місце адміністративне правопорушення?*
3. *Чи законними були дії поліцейських?*

Ситуація №3.

Громадянин Синиця, який брав участь у вуличному поході, голосно викрикував антиурядові гасла, закликав до невиконання вимог представників влади щодо дотримання визначеного маршруту вуличного походу, був затриманий та доставлений до Немишлянського відділу поліції ГУНП в Харківській області. При затриманні вчинив злісну непокору наряду патрульної поліції. У зв'язку з тим, що в приміщенні відділу поліції він відмовився назвати відомості про себе, гр. Синиця перебував там протягом доби. Лише після того, як працівниками чергової частини була встановлена його особа (виявився мешканцем іншого міста), матеріали відносно нього були передані до місцевого суду.

1. *Здійснить юридичний аналіз ситуації.*
2. *Чи мало місце адміністративне правопорушення?*
3. *Які заходи забезпечення провадження були застосовані поліцейськими?*
4. *Чи правомірними були дії поліцейських?*

2. Розгляд адміністративної справи і винесення по ній постанови.

Письмові завдання:

Ситуація №1:

28 серпня 2020 р. о 17 год.00 хв. по вул. 23 Серпня м. Харкова, гр. Косаренко Іван Петрович (15.07.1985 р.н., проживає м. Харків, вул. Бучми, буд.71, кв.15; працює майстром СТО «Автодуш» на вул. Гв. Широнінцев 3 м. Харкова,; 08.03.2020 року накладено штраф за ч.1 ст.178 КУпАП протокол Московського відділу поліції ГУНП у Харківській області, АПН№ 15789),

перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, чіплявся до перехожих, вимагав купити в нього каністру з бензином, на їх відмову обзивав нецензурною лайкою. Після цього підняв камінь з землі та розбив вітрину продуктового магазину ТОВ «КУЛІНІЧІ» за адресою вул. 23 Серпня, 3 (директор магазину Кузьменко А.П.).

Свідками правопорушення стали:

- *гр. Максимів Семен Тарасович, 1978 р.н., прож. м. Харків, вул.23 Серпня 47, кв.71.*
- *гр. Петрикiна Тетяна Петрівна, 1967 р.н., прож. м. Харків, вул. Шекспiра 74 кв. 5.*

На вимогу поліцейських патрульної поліції, гр. Косаренко правопорушення не припинив, внаслідок чого до нього було застосовано фізичну силу, затримано та доставлено до Шевченківського ВП ГУНП в Харківській області; проведено огляд особи, речей, що були при ньому та їх вилучення.

Завдання по ситуації:

Відповідно до фабули ситуації, кваліфікувати дії гр. Косаренка І.П. за нормами КУпАП та відповісти на питання :

- 1) *Які діяння становлять об'єктивну сторону правопорушення?*
- 2) *Які адміністративні стягнення накладаються за вчинення правопорушення?*
- 3) *Які процесуальні документи складаються під час документування правопорушення?*
- 4) *Яка уповноважена особа має право скласти протокол про адміністративне правопорушення?*
- 5) *Презентувати алгоритм дій поліцейського при складанні протоколу про адміністративне правопорушення для навчальної групи.*

Ситуація №2.

Ст. 178 КУпАП. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді. Було виявлено 3-х осіб, які вчинили таке правопорушення: 1-а особа – віком 15 років, 2-а особа - віком 17 років, 3-я особа віком 35 років.

1. *Дати характеристику особливостям об'єктивної сторони правопорушення.*
2. *Чи поширюється компетенція Національної поліції на таке правопорушення?*
3. *Визначити строки та порядок притягнення кожної особи до адміністративної відповідальності.*

Ситуація №3.

Патрульними поліцейськими було затримано громадянина Рябова, який, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, образливо чіплявся до громадян, голосно кричав і нецензурно лаявся. Працівники поліції склали на громадянина Рябова протокол про вчинення адміністративного правопорушення за ст. 173 КУпАП. З метою забезпечення своєчасного і правильного розгляду справи та

виконання постанови по справі про адміністративне правопорушення, патрульні доставили громадянина Рябова доприміщення органу поліції.

Чи мало місце у вказаній ситуації адміністративне правопорушення, якщо так, то які заходи забезпечення провадження по справі про адміністративне правопорушення були застосовані поліцейськими? Чи законними були їх дії?

3. Оскарження винесеної по справі постанови і перегляд справи.

Письмове завдання:

Чи може контролер-ревізор здійснювати доставлення порушника, адміністративне затримання за вчинення адміністративного проступку, передбаченого ст. 135 КУпАП? Чим відрізняється доставляння порушника від адміністративного затримання?

Письмове завдання:

Ситуація № 1.

За розпивання спиртних напоїв у громадському місці громадянин Петров А.В. 1 червня був притягнутий до адміністративної відповідальності за статтею 178 КУпАП. Начальником органу Національної поліції на правопорушника було накладено штраф. Не сплативши штраф, гр. Плетньов А.В. поїхав у від'їздження на два місяці. 15 серпня дільничний офіцер поліції, побачивши Плетньова А.В. за місцем мешкання, став вимагати сплатити його штраф.

Оцініть правомірність вимог працівника поліції? Який алгоритм дій поліцейського під час порушення провадження у вказаній справі?

Ситуація № 2.

Громадянина Кружкова за вчинене ним 17 квітня 2021 року дрібне хуліганство було притягнуто до адміністративної відповідальності за ст. 173 КУпАП. Для участі у розгляді справи органами Національної поліції він викликався повістками 18 та 20 квітня, але на розгляд справи не з'являвся без поважних причин.

Визначте підвідомчість справи. Розкрийте якими повинні бути дії органів Національної поліції у цій ситуації, які порушення допущено. Відповідь обґрунтуйте з посиланням на чинні нормативно-правові акти.

Ситуація № 3:

Громадянин Кушнір вирішив запалити цигарку на дитячому майданчику біля загальноосвітньої школи № 50 м. Харкова. Під час паління до нього підійшов наряд патрульних поліцейських і повідомив йому про скоєння правопорушення. Під час встановлення обставин справи і особи правопорушника, було виявлено, що гр. Кушніру було 18 років. Патрульні поліцейські склали відносно гр. Кушніра протокол про адміністративне правопорушення за ст. 175 – 1 КУпАП та викликали його батьків.

Який вид провадження має місце у вказаній ситуації? Які стадії провадження в справі про адміністративні правопорушення ви можете назвати?

4. Виконання постанови про накладення адміністративних стягнень.

Письмові завдання:

Ситуація №1:

Патрульними поліції було затримано гр. К, на вигляд 17-18 років, який палів сигарети «Прима» в центрі міста, сидючи на сходах біля фонтану. Документів, що встановлюють особу, він не мав. На вимогу поліцейського припинити правопорушення не реагував, заявив, що має 18 років і тому має повне право палити. Під час документування було встановлено, що гр. К. ще не виповнилось 16 років.

- 1. Який алгоритм розгляду справи про адміністративне правопорушення мають застосувати патрульні поліцейські?*
- 2. Які процесуальні документи повинні скласти патрульні у вказаній ситуації?*

Ситуація №2:

До поліції телефоном «102» звернувся громадянин Мальований С. про те, що його сусід Курбан на спільній межі садових ділянок вирощує рослину схожу на коноплі. За вказаним зверненням направлено патруль поліції. Під час опитування було встановлено, що гр. Курбан вирощує дану рослину для кормління кролів. Як з'ясувалося, кролів у підозрілого не виявилось.

Поліцейські нарахували 87 кущів рослини які виростили на межі садових ділянок Мальованого та Курбана.

- 1. Кваліфікуйте дії гр. Курбана. Які кваліфікуючі ознаки даного проступку ви можете назвати?*
- 2. Які органи адміністративної юрисдикції мають право розглядати вказану справу про адміністративне правопорушення і які процесуальні документи мають бути при цьому складені?*

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

На практичному занятті було розглянуто стадії провадження у справі про адміністративні правопорушення, змодельовано практичні ситуації за запропонованими кейсами, встановлено алгоритм складання протоколу про адміністративне правопорушення та його зміст, підстави та порядок оформлення постанови по справі про адміністративне правопорушення, відпрацьовано навички кваліфікації адміністративного правопорушення.

Література: [1; 2; 3, С. 466-530; 4, С. 483-600; 5, С. 255-354; 6; 7-8; 18; 23-25; 32; 34; 36; 52; 55; 57; 97; 99-101].

ТЕМА № 11. Загальні засади адміністративних процедур

Семінарське заняття за темою: Загальні засади адміністративних процедур

Мета заняття: засвоїти поняття адміністративних процедур, адміністративно-процедурних відносин; визначити види адміністративних процедур; охарактеризувати принципи адміністративних процедур; проаналізувати основні положення закону України «Про адміністративну процедуру».

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання

1. Поняття, принципи та правове регулювання адміністративної процедури.
2. Стадії адміністративної процедури.

Контрольні питання

1. Поняття та особливості адміністративних процедур.
2. Правове регулювання адміністративних процедур.
3. Загальні положення ЗУ «Про адміністративну процедуру».
4. Принципи адміністративної процедури.
5. Визначення та компетенція адміністративного органу.
6. Учасники адміністративного провадження та особи, які сприяють розгляду справи.
7. Строки та офіційне засвідчення в адміністративному провадженні.
8. Адміністративне провадження, його підстави та стадії.
9. Адміністративний акт, його форма та зміст.
10. Чинність та припинення дії адміністративного акта.
11. Адміністративне оскарження.
12. Відкликання або визнання недійсним адміністративного акта.
13. Виконання адміністративного акта.

Методичні вказівки

Підготовку відповіді на перше питання «Поняття, принципи та правове регулювання адміністративної процедури» необхідно розпочати з вивчення основних положень ЗУ «Про адміністративну процедуру».

Необхідно надати відповіді на наступні питання:

- які принципи адміністративної процедури Ви знаєте?;
- сформулюйте визначення адміністративного органу;
- що таке компетенція адміністративного органу?;
- хто є учасником адміністративного провадження?;
- особи, які сприяють розгляду справи?;
- які строки в адміністративному провадженні?

Підготовка відповіді на друге питання «Стадії адміністративної процедури» також необхідно розпочати з вивчення основних положень ЗУ «Про адміністративну процедуру».

Надайте розгорнуті відповіді на запитання:

- порядок ініціювання адміністративного провадження;
- початок адміністративного провадження та підготовка справи до вирішення;
- дослідження обставин справи та збирання доказів;
- розгляд та вирішення справи;
- проведення слухання у справі;
- оформлення та зміст адміністративного акта;
- чинність та припинення дії адміністративного акта.
- адміністративне оскарження.
- відкликання або визнання недійсним адміністративного акта.

- виконання адміністративного акта.

Теми доповідей/цільових виступів

1. Загальнотеоретичні підходи до розуміння юридичних процедур.
2. Публічне управління та адміністративні процедури.
3. Особливості провадження зі звернень громадян.
4. Правові засади та порядок надання адміністративних послуг органами державної влади.

Література: [1; 2, С. 303-518; 3-4; 5, С. 261-288; 6, С. 343-393; 7-8; 9, С. 97-133; 20; 42; 51; 57; 63; 76; 98-101].

ТЕМА № 12. Контроль в публічному управлінні

Семінарське заняття за темою Контроль в публічному управлінні

Мета заняття: засвоїти поняття контролю, його значення в публічному управлінні; визначити види контролю в публічному управлінні

Кількість годин – 2 год

Навчальні питання

1. Поняття, сутність та ознаки контролю.
2. Види контролю та принципи його здійснення.
3. Система органів державного контролю.

Контрольні питання

1. Стадії контрольно-наглядового провадження
2. Види контролю в публічному управлінні залежно від кваліфікаційних ознак.
3. Контрольні повноваження органів місцевого самоврядування.
4. Особливості контролю в публічному управлінні.
5. Права представників засобів масової інформації при здійсненні контролю у сфері публічного адміністрування

Методичні вказівки

Підготовка відповіді на перше питання «Поняття, сутність та ознаки контролю» передбачає ознайомлення з відповідними розділами підручників та посібників. Для вивчення матеріалу необхідно:

Сформулюйте визначення понять: «контроль», «державний контроль», «громадський контроль», «адміністративний нагляд», «фінансовий контроль», «аудит», «перевірка», «інспектування».

Дати розгорнуті відповіді на наступні питання:

- особливості контролю в публічному управлінні. В чому полягають відмінності контролю від нагляду в публічному управлінні.

– характеристика видів контролю в публічному управлінні залежно від кваліфікаційних ознак?

Підготовка відповіді на друге питання «Види контролю та принципи його здійснення» передбачає ознайомлення з відповідними розділами підручників та посібників. Для вивчення матеріалу необхідно:

1. **Визначте особливості внутрішнього контролю в публічному управлінні.**
2. Що собою представляє вибірковий контроль?
3. Дайте детальну характеристику основних принципів контролю в публічному управлінні.
4. Визначте правові засади та значення здійснення громадського контролю в публічному управлінні, дисциплінарного провадження.
5. Сформулюйте відповіді на додаткові запитання:
 - дайте поняття «публічної інформації»;
 - яка інформація може бути оприлюднена відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»;
 - визначте права представників засобів масової інформації при здійсненні контролю у сфері публічного адміністрування.
6. Визначте стадії контрольно-наглядового провадження та дайте детальну характеристику кожної з них.

Підготовка відповіді на третє питання «Система органів державного контролю» передбачає ознайомлення з відповідними розділами підручників та посібників. Для вивчення матеріалу необхідно:

1. Визначте систему органів державного контролю.
2. Визначте особливості здійснення контролю з боку органів місцевого самоврядування в публічному управлінні.
3. Назвіть контрольні повноваження органів місцевого самоврядування.

Теми доповідей/цільових виступів

1. Поняття та особливості громадського контролю в публічному управлінні.
2. Теоретико-правова характеристика контролю і нагляду в публічному управлінні.

Література: [1; 2; 3, С. 289-326, С. 507-640; 4-5; 6, С. 101-347; 7-8; 23-25; 27; 30; 40; 57; 82; 88].

3. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. [Адміністративне право України. Загальна частина у схемах : навч. посіб. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; \[О. В. Брусакова, Д. В. Швець та ін.\]. Харків : ХНУВС, 2019. 236 с.](#)

2. [Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / \[Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.\]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. – Харків : Право, 2021. 196 с.](#)
3. [Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7874/%D0%90%D0%B4D0>](#)
4. [Адміністративне право України \(загальна частина\) : навч. посіб. / \[Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.\] ; \[Вид. 2-е, доп.\] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.](#)
5. [Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України. Підручник. / МВС України, Харків.нац.ун-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.М. Гусарова ; \[Гусаров С.М., Салманова О.Ю., Комзюк А.Т. та ін.\]. Харків, 2020. 512 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9887>](#)
6. [Правове регулювання адміністративних послуг \(у схемах\) : навч. посіб. / МВС П68 України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Сокурєнка ; \[О. В. Брусакова, К. О. Крут, І. В. Панова та ін.\]. Харків : ХНУВС, 2021. 120 с.](#)

Додаткова література:

7. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
8. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М. Балакареєва, І.В. Бойко та ін. ; за заг. ред. Ю.П. Битяка. Харків : Право, 2020. 392 с.
9. Бородін І.Л. Адміністративне право України : підручник; Нац. авіац. ун-т. Київ : Правова єдність: Алерта, 2019. 548 с.
10. Мельник Р.С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях) : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер: Буква Закону, 2018. 343 с.
11. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення : навч. посіб. / О.В. Кузьменко, М.В. Плугатир, І.Д. Пастух та ін. Київ : Центр учб. літ., 2016. 387 с.
12. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 567 с.
13. [Нагаєв В.М. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник. Х.: ХНАУ, 2018. 278 с. URL: \[https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4925/1/NP_Public%20administration_2019.PDF\]\(https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4925/1/NP_Public%20administration_2019.PDF\)](#)
14. Бакуменко В. Д., Бондар І.С., Горник В. Г., Шпачук В. В. [Особливості публічного управління та адміністрування : Навчальний посібник. К. : КНУКіМ, 2016. 167 с.](#)
15. Вітвіцький, С.С. Адміністративне право та процес : навч. посіб. / С.С. Вітвіцький, Т.В. Хайлова, О.М. Пересада; Донец. держ. ун-т внутр. справ. Одеса : ВД "Гельветика", 2022. 400 с.
16. Адміністративний процес : навч. посіб. / [Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Гусаров С. М. та ін.] ; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. Харків : ХНУВС, 2022. 412 с.
17. Ківалов С. В. Адміністративне право: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / С. В.Ківалова, Л. Р. Біла-Тіунова, Т. І. Білоус-Осінь. Одеса : Фенікс, 2019. 136 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12119>.

18. Administrative law of Ukraine for foreigners: Popular science publication / Valentyn Halunko (ed.) and others. Odesa : Publishing House «Helvetica», 2021. 88 с. (*Адміністративне право України для іноземців: Науково-популярне видання / Валентин Галушко (ред.) та ін. Одеса: Видавництво «Гельветика», 2021. 88 с.*).
19. Національна поліція України. Організаційно-правове забезпечення діяльності. / С. Петков, І. Іванов, М. Лошицький та ін., Київ: Центр навчальної літератури, 2023. 360 с.
20. Національна поліція України в умовах воєнного стану. Настільна книга поліцейського. / Під заг. ред. Копотуна І. М. Київ. ВД «Професіонал», 2022. 508 с.
21. Науково-практичний коментар до Закону України «Про місцеве самоврядування України» / За заг. ред. Чижмарь К.І. Київ.: Видавничий дім «Професіонал», 2020. 400 с.
22. Науково-практичний коментар Кодексу про адміністративні правопорушення. Станом на 3 лютого 2021 р. / За заг. ред. Журавльова Д.В. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2021. 816 с.
23. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.
24. Дисциплінарний статут Національної поліції України : науково-практичний коментар / За заг. ред. доктора юридичних наук, професора Сокурєнка В.В. Х.: Майдан, 2019. 254 с.
25. Гусаров С.М. Правозастосовна діяльність в Україні : монографія / С.М. Гучаров. Харків : Золота миля, 2015. 416 с.
26. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України: монографія / Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків : Факт, 2022. 452 с.
27. Салманова О.Ю. Правові акти в управлінській діяльності Національної поліції України : монографія. Харків : Панов, 2016. 259 с.
28. Панасюк О.В. Адміністративно-деліктне право України: теоретичні питання розвитку та реформування: монографія. Харків: ФОП Панов, 2020. 549 с.
29. Місьцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: колективна монографія / Кол. авт.; за заг. ред. Р. М. Плюща. К.: РІДНА МОВА. 2016. 744 с.
30. Карабін Т.О. Розподіл повноважень публічної адміністрації: Монографія. Ужгород: Гражда, 2016. 220 с.
31. Легеза Є. О. Теорія публічних послуг : адміністративно-правова складова : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 452 с.
32. Маркіян Сидор. Адміністративно-правові аспекти взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування: монографія ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Ліга Прес, 2016. 191 с.
33. Законодавче забезпечення правоохоронної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків : Стильна типографія, 2017. 1164 с. – (до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку у Харкові).
34. Туркова О.К. Правова природа процедур надання адміністративних послуг в Україні : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків:, 2017. 238 с.
35. Яременко А.О. Збірник ситуаційних задач зі службової діяльності та алгоритми дій працівників поліції щодо їх вирішення : навч. посіб. для курсантів, слухачів закл. вищ. освіти МВС України і правоохоронців органів та підрозділів НП України. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 231 с.

36. Гусаров С.М. Сучасні законодавчі ініціативи удосконалення нормативно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. / *Modernni aspekty vmdy: XIV. Dnl mezinbrodnn kolektivnn monografie*. Mezinbrodnn Ekonomickэ Institut s.r.o.. Ieskб republika: Mezinbrodnn Ekonomickэ Institut s.r.o. 2021. Str. 269-277.
37. Салманова О. Ю. Проблеми розмежування сфер регулятивного впливу нормативно-правових актів МВС України та Національної поліції України. *Modernni aspekty vmdy: XII. Dnl mezinbrodnn kolektivnn monografie* / Mezinbrodnn Ekonomickэ Institut s.r.o.. Ieskб republika: Mezinbrodnn Ekonomickэ Institut s.r.o. 2021. Str. 833-847.
38. Комзюк А.Т. Проблеми визначення і врегулювання основних положень провадження в справах про адміністративні проступки. *Modernni aspekty vmdy: XII. Dnl mezinbrodnn kolektivnn monografie* / Mezinbrodnn Ekonomickэ Institut s.r.o.. Ieskб republika: Mezinbrodnn Ekonomickэ Institut s.r.o. 2021. Str. 278. (ODDHL 8. PRBVO. P. 271-285)
39. Гусаров С.М. Можливості впровадження в Україні ефективних сучасних зарубіжних моделей організації та діяльності органів поліції. *Police activity in Ukraine and European countries: modern standards and unification options* (Поліцейська діяльність в Україні та в європейських країнах: сучасні стандарти та можливості для їх уніфікації): Collective monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2021. P. 32-56.
40. Gusarov Sergiy. Certain aspects of state service reform. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. Vol. 27. № 1, 2020. Pp. 14-25. URL: <http://visnyk.kh.ua/uk/article/okremi-aspekti-reformuvannya-derzhavnoyi-sluzhbi> (Окремі аспекти реформування державної служби).
41. Казанчук І.Д. Сутність та значення методу переконання в сфері адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища в Україні. *Multidisciplinbrnn mezinbrodnn vmdckэ magaznn «Vmda a perspektivu»*. Praha, Ieskй republika. № 1 (20). 2023. С. 122-134.
42. Казанчук І. Д. Правова характеристика принципів діяльності Національної поліції України та проблеми їх дотримання в сфері забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Право»): журнал*. № 3(9). 2023. С. 319-332.
43. Gusarov, S.M. Certain aspects of state service reform (2020) *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 27 (1), pp. 14-25. DOI: [https://doi.org/10.37635/jnalsu.27\(1\).2020.14-2](https://doi.org/10.37635/jnalsu.27(1).2020.14-2). Q4 (Окремі аспекти реформування державної служби).
44. Yevdokimenko S., Inshyn M., Salmanova O., & Polstyanoy A. Organizational and Legal Principles of Ensuring Academic Autonomy of Higher Educational Institutions. *AMAZONIA INVESTIGA* (2020). Volume 9. Issue 32 / August 2020. P.55-60. Web of Science: DOI: <http://dx.doi.org/10.34069/AI/2020.32.08.6> (Організаційно-правові засади забезпечення академічної автономії вищих навчальних закладів).
45. Valentyn Halunko, Nataliia Varenia, Sergiy Gusarov, Iryna Berezovska, Oleksander Griza. State regulation over operations with military goods as an protection element of a state national security. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. (2020). Volume 23. Special Issue 1. P. 87-91. Q2. (Державне регулювання операцій з товарами військового призначення як елемент захисту національної безпеки держави).
46. Bezpalova, O., Dzhaferova, M., Volkovych, O., Rudoi, K., Minchenko, O. Police competence as a subject of countering and combating illicit drug trafficking. (2020). *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*, 23 (4), pp. 1-6. Q2. (Компетенція поліції як суб'єкт

протидії та боротьби з незаконним обігом наркотиків).

47. Salmanova, O., Popovich, E., Nikitin, A., Tesliuk, I. Administrative and Legal Principles of the Digitization of Public relations. *AMAZONIA INVESTIGA*. (2020). Vol. 9. Numm. 25: 418 - 422/ enero 2020. (Web of Science: 000507401400047). (Адміністративно-правові принципи оцифрування суспільних відносин).

48. Komziuk, A., Salmanova, O., Salmanov, O. Responsibility for Administrative and Criminal Offenses in the Field of Use of Airspace of Ukraine (2022). *Lecture Notes in Networks and Systems*, 367 LNNS, pp. 649-663. *Web of Science*: DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-94259-5_54. (Відповідальність за адміністративні та кримінальні правопорушення у сфері використання повітряного простору України).

49. Popova, S., Popova, L., Kazanchuk, I., Bandurka, I., Kyrieieva, I. The role of local self-government bodies in prospective areas of regional development [El papel de los Urganos de autogobierno local en las Breas de desarrollo regional] (2021). *Estudios de Economia Aplicada*, 39 (7). pp. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i7.5000>. Q4. (Роль органів місцевого самоврядування в перспективних напрямках регіонального розвитку).

50. Sergiy Mykolaiovych Gusarov, Olha Zolotar, Marina Belanuk, Liudmyla Viktorivna Svyrydova. Legal Principles of Opposition to Separatism in the Modern State. *Amazonia investiga* (2020). Vol. 9. Num. 29. P. 29-36. *Web of Science*: DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2020.29.05>. (Правові засади протидії сепаратизму в сучасній державі).

51. Halyna Shaulska, Iryna Kazanchuk, Hrygorii Bukanov. Legal and regulatory fundamentals of interaction of civil society and government authorities in the system of public administration. (*Нормативно-правові основи взаємодії громадянського суспільства та органів державної влади в системі публічного управління*). *JOURNAL OF LAW AND POLITICAL SCIENCES*. VOL. (37). THIRTEENTH YEAR–ISSUE (2) APRIL. 2023 P. 354-378. URL: <http://journal-law.com/> (Web of Science).

Нормативно-правові акти:

52. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. (в ред. від 01.01.2020). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

53. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38. Ст. 385. (в ред. від 22.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

54. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. ст.222. (в ред. від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

55. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Голос України* від 25.10.2014. 2014. № 206. (в ред. від 28.05.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

56. Про адміністративні послуги: Закон України 06.09.2012 № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. стр. 1705. ст.409. (в ред. від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

57. Про інформацію: Закон України: від 2.10.1992 № 2657-XII. (в ред. від 27.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

58. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. (в ред. від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

59. Про звернення громадян: закон України від 02.10.1996 № 393/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256. (в ред. від 31.03.2023). URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
60. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 250. (в ред. від 09.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
61. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11.2002 №228-IV. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15>
62. Про місцеві державні адміністрації : Закон України : від 09.04.1999 № 586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 3190. (в ред. від 27.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
63. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст.170 (в ред. від 09.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
64. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43. (в ред. від 28.05.2023) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/>
65. Про громадські об'єднання : закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1. (в ред. від 27.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
66. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. ст. 175 (в ред. від 01.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
67. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 №1508-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 34. Ст. 1167. (в ред. від 04.04.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
68. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №13. Ст.91. (в ред. від 14.05.2020). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
69. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. ст.87. (в ред. від 09.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>
70. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. стор. 1970, стаття 379. (в ред. від 02.08.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
71. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X (в ред. від 15.04.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
72. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
73. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 29. ст.233. (в ред. від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>
74. Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII. (в ред. від

01.06.2022). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.

75. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31, ст.545. в ред. від 15.04.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

76. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону :закон України від 22.06.2000 № 1835-III. *Офіційний вісник України*. 2000. № 30. Ст. 1248. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>

77. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

78. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України від 05.06.2012 *Офіційний вісник України*. 2012. № 49. Ст. 1919. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/4901-17>

79. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. Ст. 2509. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

80. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>

81. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. ст.542. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>

82. Про судовий збір : Закон України від 08.07.2011. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №14. Ст. 87. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>

83. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення: Закон України від 22.09.2005 № 2899-IV. (в ред. від 11.07.2023). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>

84. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки: Указ Президента України від 27.09.2021 № 487/202. *Урядовий кур'єр* від 29.09.2021. № 188. / *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021/card6#Public>.

85. Про Національну стратегію у сфері прав людини : Указ Президента України від 24.03.2021 № 119/2021. *Урядовий кур'єр* від 26.03.2021. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#n13>.

86. Про утворення військових адміністрацій : Указ Президента України від 24.02.2022 № 68/2022. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>

87. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. (в ред. від 11.04.2023). База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/878-2015>

88. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету

Міністрів України від 28.10.2015 № 877. (в ред. від 18.05.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>

89. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. *Офіційний вісник України* від 15.07.2014. № 54. стор. 88. стаття 1455. (в ред. від 27.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>

90. Про внесення змін до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF>: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 258. *Офіційний вісник України* від 09.04.2021. № 27. стор. 168. стаття 1464 / *Веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/258-2021-%D0%BF#Text>

91. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text>

92. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text>

93. Про схвалення Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1013-р. *Урядовий кур'єр* від 20.01.2018. № 14 (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2017-%D1%80>

94. Про затвердження Порядку здійснення дисциплінарного провадження: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1039. *Урядовий кур'єр* від 18.12.2019. № 243. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-2019-%D0%BF>

95. Про затвердження Положення про дозвільну систему: постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

96. Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі: постанова Кабінету Міністрів від 10.11.2017 № 833. (в ред. від 19.04.2022). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/833-2017-%D0%BF>.

97. Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>

98. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.2000. № 188. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00>

99. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусовевидворення з України іноземців та осіб без громадянства: Наказ МВС України, Адміністрації державної прикордонної служби України, СБ України від 23.04.2012. № 353/271/150. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12>

100. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. (в ред. від 24.09.2021). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>.

101. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: Наказ МВС України від 08.02.2019 № 100. (в ред. від 15.04.2022). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text>

102. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ МВС України від 13.01.2020 № 13. *Офіційний вісник України* від 14.02.2020. № 12, стор. 235, стаття 511.

103. Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису: наказ МВС України від 18.12.2018 № 1026. *Офіційний вісник України*. 2019. № 11. Ст. 378.

104. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про застосування поліцейського піклування: наказ МВС України від 12.10.2020 № 724. *Офіційний вісник України*. 2020. № 97. Ст. 3161.

105. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. (в ред. від 07.05.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Офіційний вебпортал парламенту України «Законодавство України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> .

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>

3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>

4. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua>

5. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>

6. Офіційний веб-сайт Національної поліції. URL: <https://www.npu.gov.ua>

7. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <http://www.gp.gov.ua>

8. Офіційний веб портал судової влади в Україні. URL: <https://court.gov.ua>

9. Офіційний веб-сайт Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme>

10. Єдиний реєстр судових рішень в Україні. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

11. Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_9329
12. Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/rishennia-espl>
13. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. URL: <http://eurocourt.in.ua/GetArticlesByCategory.asp?CategoryId=2>
14. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
15. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nlu.org.ua>
16. Юридична бібліотека (Україна). URL: <http://pravo.biz.ua>
17. Повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева). URL: <http://www.ebk.net.ua>
18. Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавець». URL: <http://www.pravoznavec.com.ua>
19. Бібліотека ДДУВС. URL: <https://dduvs.in.ua/biblioteka/>.
20. Бібліотека ДонДУВС. URL: <https://dnuvs.in.ua/viddily-ta-viddilennya/zagalna-biblioteka>.
21. Бібліотека ЛьвДУВС. URL: <https://www1.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-kataloh>.
22. Бібліотека НАВС. URL: <https://dn.naiu.kiev.ua/mod/url/view.php?id=798&lang=en>.
23. Бібліотека ОДУВС. URL: <https://oduvs.edu.ua/zagalna-biblioteka/>.
24. Бібліотека ХНУВС. URL: <http://lib.univd.edu.ua>